

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus IV. Argumentum. Patronus si fiat Episcopus illius Diœcesis, ubi existit Beneficium Patronale, an possit illud conferre; & quid si ipse sit translatus ad aliam Diœcesim?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

ordin. in 6. nu. 11. Lambertin. de jurepatr. 1. par. 2. lib. q. 7. art. 7. & 29.

15 Quartò denique dicta Cappellania est perpetua saltè aptitudine, ut sunt omnia Beneficia manualia, quod sufficit ad essentiam Beneficii, scilicet non confertur ad tempus certum, & definitum, sed incertum, & indefinitum, nimirum quousque voluerit Patronus; Perpetuum enim in jure dicitur, quod potest esse perpetuum, & quòd certo tempore non terminatur, *cap. Clericos de cohob. Cleric. ibi perpetuum, & l. si sufficit de condit. indebit.*

16 Et licèt hujusmodi Cappellania sit manualis, & ad nutum amovibilis, non ex hoc inferri potest, quòd non sit verè Beneficium, quia est amovibilis, iuxta doctrinam *Garz. de Benef. par. 1. cap. 2. n. 82.* & Beneficia manualia sunt vera Beneficia, ut idem notat *num. 77.*

Hinc objecta superius allata nihil concludunt. Verum enim est, quòd voluntas Fundatoris sit attendenda, & quòd non possit mutari, nec quidquam fieri contra illam ab Ordinario, sed in præsentem ipsemet Fundator mutavit voluntatem suam, permittendo, & consentiendo erectioni formali dictæ Cappellaniæ auctoritate Ordinarii, dum videns illam erigi ab Ordinario in titulum Beneficii non se opposuit, nec ei contradixit, & consequenter tacitè ratum habuit quidquid per Ordinarium fuit dispositum.

ARGUMENTUM.

Patronus si fiat Episcopus illius Diocesis ubi existit Beneficium Patronale, an possit illud conferre, & quid si ipse sit translatus ad aliam Diocesium.

SUMMARIUM.

- 1 Duo correlativa an, & quando adesse possunt in una, eademque Persona?
- 2 Patronus effectus Episcopus potest conferre Beneficium Patronale existens intrà propriam Diocesium.
- 3 Præsentatio, & institutio an, & quando adesse possint in una, eademque Persona. Et *num. 4.*
- 5 Patronus Episcopus translatus ad aliam Diocesium non potest conferre, sed solùm præsentare ad Beneficium Patronale prioris Diocesis.

6 Per translationem Episcopus amittit omnia jura prioris Ecclesiæ, nec potest amplius colligere hujus fructus. *num. 8.*

7 Institutio, seu collatio est unus ex majoribus fructibus Episcopatus.

9 Per translationem vacat prior Episcopatus tam quoad titulum, quàm quoad possessionem.

CASUS IV.

Patronus ratione proprii patrimonii cujusdam Beneficii existentis intrà Diocesium A. effectus fuit Episcopus ejusdem Diocesis, & propria auctoritate in successivis vacationibus non contentus pura, & simplici præsentatione illud contulit Personis idoneis; deinde justis intervenientibus causis auctoritate Apostolica translatus fuit ad aliam Diocesium, & succedente interim vacatione ejusdem Beneficii continuare intendebat in possessione illud conferendi, cui se opposuit modernus Episcopus Diocesis A. intrà cujus fines assurgit præfatum Beneficium. Hinc duo quæro in hoc Casu.

Primò, *An Patronus effectus Episcopus possit conferre Beneficium Patronale intrà propriam Diocesium existens. Et quatenus affirmativè?*

Secundò, *An possit illud conferre, si fuerit translatus ad aliam Diocesium?*

Et quoad primum respondendum videtur *negativè*. Clara est enim dispositio supradictorum Canonum prohibentium Patronis institutionem, & collationem Beneficiorum Patronalium; Unde Patronus, licèt promotus ad Episcopatum, non potest conferre proprium Beneficium Patronale, suadente præsertim ratione illa, quòd si Patronus Episcopus posset Beneficium conferre; cùm deberet etiam ad illud præsentare, jam concurrerent in ipso præsentatio, & institutio, quòd videtur impossibile; quoniam cùm præsentatio, & institutio, seu collatio sint inter se correlativa, exigunt concursum duarum Personarum, & impossibile est adesse in una, eademque Persona, *Butr. in cap. Postulastis de concess. præben. nu. 4. Lotter. de re benefc. lib. 1. q. 15. n. 38.*

2 His tamen posthabitis censeo Patronum promotum ad Episcopatum, & affectum Episcopum posse propria auctoritate conferre Beneficium Patronale existens

stans intrà limites suæ Diœcesis, cùm Episcopus habeat assistentiam, & intentionem in jure fundatam conferendi omnia Beneficia propriæ Diœcesis, ad *Text. in cap. omnes Basilicæ 16. q. 7.*, & *cap. conquerente de offic. Ordin.*, ibique *Fagnan. n. 18. Lotter. de re benefc. lib. 2. q. 2. nu. 1.* Et ita in terminis tuetur *Barbosa in cap. Præterea n. 3.*, & *in cap. transmissa n. 2. de jurepatr.*

Non obstat dispositio horum Canonum, illa enim procedit in Patronis simplicibus, secus in Patronis habentibus facultatem conferendi, aut extraordinariam, seu ex privilegio, aut ordinariam ratione Episcopatus. Et licet præsentatio, & institutio sint inter se correlativa, & adesse non possunt in una, eademque persona, hoc procedit respectu unius qualitatis in eadem Persona inhærentis, e. g. respectu Episcopatus, seu quando Episcopus est Patronus, ut Episcopus, & ratione Episcopatus, tunc quidem non potest præsentare, & postea conferre, sed debet procedere per viam solius collationis, nisi habeat alios Compatronos, ex auctoritatibus superius relatis in *Can. I. & II. Caf. XV. n. 6.* quibus addo *Anan. in cap. Significasti n. 5. de jurepatr. ibique Butr. num. 2.*, *Barbos. de offic. & potest. Episcopi par. 4. allegat. 72. n. 196.* secus respectu plurium qualitatum in eadem Persona concurrentium; e. g. quando Episcopus est Patronus non ratione Episcopatus, seu ut Episcopus, sed ratione proprii patrimonii, eò quia, prout in casu præsentis, fundavit, & dotavit beneficium de propriis bonis; quia tunc respectu illarum qualitatum gerere potest vices plurium Personarum, & ut una Persona, seu ut Patronus ratione proprii patrimonii præsentare, & ut alia Persona, seu ut Episcopus instituere. Et patet in una, & eadem Persona, in qua concurrant qualitates Canonicatus, & Episcopatus, seu, quæ sit Canonicus simul, & Episcopus; Etenim, ut Canonicus potest esse Elector, ut Episcopus Confirmator, & sic electio, & confirmatio, licet duo correlativa, possunt esse in una, & eadem persona. Ergo etiam præsentatio, & institutio, licet sint correlativa, poterunt esse in una, & eadem persona, respectu tamen diversarum qualitatum, ut docent *Abb. in cap. postulastis de concess. præben. nu. 4. ibique Pars II.*

Butr. n. 5. Fagnan. nu. 12. Gemin. in cap. à collatione de appellat. nu. 3. Lotter. de re benefc. lib. 1. q. 13. n. 39. & seqq.

5 Quoad secundum dubium venit respondendum: Non posse Patronum Episcopum translatum ad aliam Diœcesim amplius conferre beneficium patronale existens in Diœcesi A. à qua fuit translatus; In hoc enim casu institutio, seu collatio dicti Beneficii vacantis post translationem, spectat ad modernum Episcopum dictæ Diœcesis A., & ad Episcopum translatum solum spectabit præsentatio, juxta sanctionem Concilii Arausiaci l. *Can. 10. relat. per Gonzal. in cap. significasti de jurepatr.*, *Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. quest. 6. art. 15. n. 15.*

6 Ratio est, quia Episcopus per translationem amisit omnia jura prioris Ecclesiæ, ac si quoad illam mortuus fuisset, *Garz. de Benefc. par. 5. cap. 1. in addit. nu. 245. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 2.*

7 *alleg. 57. n. 92. in fine,* & cùm institutio, & collatio Beneficiorum sit fructus, & quidem ex majoribus prioris Episcopatus, à quo fuit translatus *Butr. in cap. nosti nu. 3. de elect.*, *Barbos. de Canon. cap. ultim. sub n. 109. Rota coram Puteo decis. 406. num. 2.*

8 *lib. 1. non potest amplius illam colligere,* cùm non possit amplius facere suos fructus prioris Episcopatus, *Bellamer. in Can. si quis n. 12. ca. 25. q. 2. Solorzan. de jur. Indiar. lib. 3. cap. 5. n. 46. & seq. Garz. de Benefc. par. 11. cap. 6. n. 45.*

Nec adversatur, quod licet per translationem prior Ecclesia vacet de jure quoad titulum, non tamen vacet de facto respectu possessionis, quam Episcopus translatus retinet usque ad notitiam suæ translationis, adeòque ratione hujus possessionis poterit Patronus Episcopus translatus ad alium Episcopatum conferre dictum Beneficium Patronale; Quoniam cùm Episcopus per translationem absolvatur à vinculo prioris Episcopatus, & jus acquirat ad secundum, cessat in eodem momento quodcumque jus tam quoad titulum, quàm quoad possessionem respectu prioris Episcopatus, *Hosien. in Summ. de translat. n. 6.*, *Bellamer. in dicto Canon. si quis sub n. 12. Rota decis. 475. sub n. 7. par. 1. rec.*